

Бүрхит-монгол ҮНЭН

№ 251 (4371)
1942 оной
ДЕКАБРИН
12
воскресенье

ВКП(б)-гэй Областной Комитетдэй,
ВМАССР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

Верховно Главнокомандагшын ПРИКАЗ

Армийн генерал КОНЕВТО

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд довтолгоо хүргүүлж, гурбан үдэртэ хатуу шанга байлдаануудыг хэбнэ. 9-дэ Кировоградска зүгтэ нислэгүүдэй оборонны хүсэтэ түмэрзайн пункт ба баруун биеийн Украинны түмэрзайн шухала узыл болохо ЗНАМЕНКА городыг эзэлбэ.

ЗНАМЕНКА городыг эзэлхын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-лейтенант ЖАДОВАЙ, генерал-майор РОДИМЦЕВАЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник РОДИМЦЕВАЙ танкистууд ба авиациин генерал-лейтенант ГОРЮНОВАЙ летчигууд шалгаржа гараба.

Илангатаа ехээр шалгаргагшад:

Генерал майор СМЕРНОВЫЙ 6-дахн Гвардейскэ Кременчугска агаарай-десантна дивизия, полковник ОГОРОДОВОЙ 110-дахн Гвардейскэ Александрийска буудалгын дивизия, полковник ЖУКОВАЙ 214-дахн Кременчугско-Александрийска буудалгын дивизия, полковник ВОДОПЬЯНОВАЙ 233-дахн Кременчугска буудалгын дивизия, полковник ОЛЕЙНИКОВЫЙ 95-дахн Гвардейскэ Полтавска буудалгын дивизия, полковник ФИРСОВИЧЫН 18-дахн танкова корпус, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КИРИЧЕНКЫН 29-дахн танкова корпус, полковник ВИТЕБСКИЙН 32-дахн танкова бригада, подполковник РЕШЕТНИКОВЫЙ 110-дахн танкова бригада, полковник СЫРОЕШКИНОВЫЙ 53-дахн мото-буудалгын бригада, полковник БАЛАШКОВЫЙ 6-дахн истребительнэ танк буудаха артиллерийн бригад, подполковник ВЛАСЕНКЫН 301-дахн Полтавска истребительнэ танк буудаха артиллерийн полк, подполковник ГОЛЫДИНОВЫЙ 308-дахн Гвардейскэ Кременчугско-Александрийска минометно полк, майор ПИЧУКОВЫЙ 256-дахн тусхай инженернэ батальон, майор ЛУНЕВЫЙ 1446-дахн самоходно артиллерийн полк, полковник КУЗНЕЦОВЫЙ 312-дахн хүнгэн-бомбардировочно авиационно дивизия, генерал-майор БАРАНЧУГАЙ 203-дахн истребительнэ авиационно дивизия, подполковник ИЦАКИНАЙ 181-дахн танкова бригада, подполковник ЗАТЯЖКИНАЙ 1438-дахн самоходно артиллерийн полк, подполковник СЕМЕНОВАЙ 76-дахн Гвардейскэ минометно полк, капитан СУХИНИНАЙ 994-дахн авиационно полк, майор ДМИТРИЕНКЫН 108-дахн истребительнэ танк буудаха артиллерийн полк ба капитан РЫЖИКОВЫЙ 271-дахн минометно полк болово.

Ингэжэ туйлаһан платтануудыг тэцдэгдэхын тулада ЗНАМЕНКА городыг сүүлөөхын түлөө байлдаануудта шалгарһан соединенишүүд ба частынуудта "ЗНАМЕНСКА" гайһон нэрлүүлгээ олгохо. Энэһинээ хойшо эдэ соединенишүүд ба частынуудыг ингэжэ нэрлэхэ гээбэл:

6-дахн Гвардейскэ Кременчугско-Знаменска агаарай-десантна дивизия,

233-дахн Кременчугско-Знаменска буудалгын дивизия, 18-дахн Знаменска танкова корпус, 29-дахн Знаменска танкова корпус, 32-дахн Знаменска танкова бригада, 110-дахн Знаменска танкова бригада, 53-дахн Знаменска мото-буудалгын бригада, 6-дахн Знаменска истребительнэ танк буудаха артиллерийн бригад,

256-дахн Знаменска тусхай инженернэ батальон, 1446-дахн Знаменска самоходно артиллерийн полк, 312-дахн Знаменска хүнгэн-бомбардировочно авиационно дивизия,

203-дахн Знаменска истребительнэ авиационно дивизия, 181-дахн Знаменска танкова бригада, 1438-дахн Знаменска самоходно артиллерийн полк, 76-дахн Гвардейскэ Знаменска минометно полк, 994-дахн Знаменска авиационно полк, 108-дахн Знаменска истребительнэ танк буудаха артиллерийн полк,

271-дахн Знаменска минометно полк,

214-дахн Кременчугско-Александрийска буудалгын дивизия, 308-дахн Гвардейскэ Кременчугско-Александрийска минометно полк, 110-дахн Гвардейскэ Александрийска буудалгын дивизия, 95-дахн Гвардейскэ Полтавска буудалгын дивизия ба 301-дахн Полтавска истребительнэ танк буудаха артиллерийн полкыг немецкэ булнтаргагшадта эсэргүү байлдаануудта хойрдохи ба гурбадахаа шалгарһан түлөө УЛААН ТУГАЙ орденуудта шагнагдахаар табижа.

Мүнөөдөр, декабрин 10-да, 18-дэ манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ЗНАМЕНКА городыг сүүлөөхын манай шэн габзата сэрэгүүдтэ ууһ хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллерийн буудалга хэжэ, Эхэ оройнгоо үмэнхөө салют-хэндэ хүргэхэ байба.

Отлична һайн дайшалхы абуулгануудыг хэбнэй түлөө ЗНАМЕНКА городыг сүүлөөхын түлөө дайн байлдаануудта хабаадчлан Тавай хүтэлжэ байгаа бүхн сэрэгүүдтэ БАЙСХАЛАН ХҮРГА-НЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бөө даангы байхын түлөө тэсгэдэ ани бөө үгэһон геройнуудта хэтэ мүнхын аадар соло! Немецкэ булнтаргагшадта үхэл!

Верховно Главнокомандагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН

1943 оной декабрин 10.

Үндэр ургасын түлөө

Иволгын аймагтай колхозууд эрхэ жэлдэ тариа талхыг үлэмжэ ехээр ургуулаха байдалтай үлдэйхэ йуурине табига захалаа. Мүнөө колхоз бүхэндэй клядоһон дэргэ, эрхэ хүрэнгын сэрбэлтэ, кузница ба мастерскойнуудтаар машина зэмсэгүүд ба хомут тоногуудай заһабар ивэдүүй худалнаар явса. Үндэр баян ургасын нэгэн шухала нүхсэлһын хадга һайнаар сэрбэлдэһин үрһэн, үбэлэй сагта хэгдэхэ аг ротеһинческэ хэмжээ-абуулганууд мүн юм гэжэ эдэхн колхознигууд һайса мэдэһэн ушарһаа эдэ бүхн хүдэлмэринүүдэ эршэмтэй абуулна.

хэрэгжэдхэ үрхэ хүрэнгөө хүсэд хажжа дүүргэ. Энэ колхозой тарьян ажалтай бригаданууд үбэлэй сагта хэгдэхэ еһотой аг ротеһинческэ хэмжээ-абуулгануудыг нилээд үннэй хэжэ байна. Тэрэһэлэн эрхэ хайбар тарилгада Гилбрын сомоной Либенэй нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд эршэмтэй бэлдхэнэ. Энэ аймагтай колхозууд газар дайда дээрэ саһа ехээр тогтоожо, шинэ нойто элбэг ехээр барихын зорилгоор саһа бариха 1.000 гаран шүргэ бэлдхэнэ, тариа-лангаһага газар дээрэ табижа эхлэжэ.

2-дохи Украинска фронтын сэрэгүүд довтолгоос хүгжүүлэн үргэлжэлүүлжэ, гурбан үдэртэ хатуу шанга байлдаануудыг хэбнэйгээ эсэстэ, декабрин 9-дэ, Знаменка гэдэг город ба түмэрзайн шухала узелыг эзэлбэ.

Советскэ газар дайдаһа гитлеровскэ бузарнуудһаа сэбэрлэжэ ябаа сэрэгүүдтээ ажалтай амжалтануудтаар харюусаа!

Агууехэ державануудай илалтын түлэв!

3 трактор заһабарилгада

ПЕТРОПАВЛОВКА, декабрин 10. (Телефоноор). Булад морилоо буштуугтар ба һайн шанартайгаар заһабарилжа хэрэгтэ Тарьян МТС-эй ремонтнигууд арга шадабара ба хаһа хүсээ гаргаһан дээрэһээ, энэ жэлэй намар-үбэлэй үдэл хэгдэхэ тракторай заһабарилга урда-урда жэлэйһинээ холо түргэнөөр абуулаха зуураа, һайн шанартай заһабарил хангажа байнал.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ МТС-эй мастерскойноо 3 гусеничн трактор хүсэд заһабарилгадха гаргагдаа. Энэһинэй нэгэ-ниһн капиталһа, хоерһын дунда заһабарил хэгдэһэн байха юм. Тэрэһэлэн 5 сая-кэ, 7 культиватор ба 5 плуг эрхын шанартайгаар заһабарилгадһан байна.

Гална үшөө 3 трактор һайн үдэрнүүдтэ хүсэд заһабарилгадха мастерскойноо гарехаяа байна. Эндэхн ремонтнигууд хуушан частынуудыг һальбэ заһабарилжа хэрэгжэхэ явдалыг үргэнөөр абуулаха. Энэһн тракторай заһабарилга явасыг шангалха хэрэгтэ угаа ехэ туһа дүхэм болохо үгэнэ.

Д. РАДНАЕВ.

Малшадай магтаалта хүдэлмэри

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор). Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малша адуу малда үбэлэй ханхнама хүйтэлдэ заашы муу-хуулангүй, тобир тарганаар ондо оруулһын тулада бага бэшээр ажаллажа байһанайн аша үрхэ харагдба.

Энэ жэлэй июурта үхэр ба хоньной байха байранууд шэнээр баригджа дүүргэдхэһээ гална хуушан байр байдалуудын хүсэд һайнаар дулаалгадһан байна. Тинхэдэ олон тоото адууһа малда хүсэд хүрэхэ үбэл тэжээл бэлдхэһээ, тэрэһингээ ехэнхи хубингэ малһага фермануудт ойро шадар зөөжэ асаранхай. Гэбшье, малһага тэжээл алмажа арбилхын зорилгоор хүсэ шадалаар һайн тарган малдууд ба бэлһээр һайнтай газарта адуулжа үргэлжлэхөөр.

Тинхэдэ адууһа малаа билтарма ехэ унаар хангаха явдал хэгдэнхэй. Мүнөө МТФ-ейн дэргэдэ шэнэ худал магтагдажа, ашгалтада үгөөд байна.

Н. СТЕПАНОВ.

Тус тустай абаһан тодорхой уялганууд

Хэлэйһе мэдэһээр республикын түрүү МТС — Саянтын МТС-эй коллектив болбол трактор, комбайн ба хүдөө ажалтай машинануудай намар-үбэлэй заһабарилгыг амжалтатайгаар үргэнэхэ тушаа республикын бүхн МТС-үүдэй ремонтнигуудыг урьалһан байгаа.

Тээд уялга тангаригаа үтжэ, олон тоото ремонтнигуудыг урьалжархот хэлэһэн үгэдөө эзэн бэшэ боложо хэзээ нэгэ сагта тэдэнэрэйгээ урда улайжа сайжа байхагүйн тулада заһабарилжа хабаадһан ремонтник бүхн тус тустай тодорхой уялгануудыг абаһан байна. 7-дохи номерой тракторна бригада (бригадир нь хүрхэ Базаров) МТС соогоо түрүү бригад гэгдэжэ магтагдаһан юм. 1943 онойгоо тракторна хүдэлмэрин түсбэнь 132,4 процент дүүргэхэ зуураа, аяр 2.800 килограмм горючя алмаһан байгаа. Эрхэ 1944 ондо энэ жэлэйһинээ заашы дутуугүйгөөр, харья үлүү һайнаар хүдэлмэрилхын тулада тракторнуудайнгаа заһабарилга 1944 оной январын 1-дэ эрхын шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэдэй гэгһэн тодорхой уялга абаһанхай. Тинхэдэ эх.

Тус частын дутагд байһа ушарыг эр-тэһинээ хараадаа абажа, хуушан шухала шухала частынуудыг угаа олоор һальбэ заһажа хэрэглэнэ.

МТС-эй аяла түрүүн тогтохоһон хойшо түмэршэ, дарханаар хүдэлмэрилдэг, «Социалистическэ хүдөө ажалтай отличник» гэгһэн значагоор шагнагдаһан, становец хүрхэ Б. Дашинмаев гэгшэ балташан хүрхэ Кокоринтойгоо хамта хүдэлмэрилжэ байха зуураа, үдэрэйнгөө даабарилга ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ.

9-дахн номерой тракторна бригадын бригадир хүрхэ Г. Бабасанова болбол залуу трактористнуудта ороо оһон машинануудай частынуудыг ойлгосотой нооноор зажа байна. Хүрхэ Бабасанова хадаа энэ жэлэй июурта 50 шэнэ трактористнуудыг бэлдэхэхэ гэгһэн уялга абаһан аад, тэрэнэ эршэмтэйгээр бэлдүүлжэ захлаа.

Иймнүүд олон тоото тодорхой уялгануудыг абаһан ремонтнигууд хэлэһэн хэлднээ хүсэд эзэн байжа шадха байһанаа заһабарилга эхлэһэн түрүүһын үдэрнүүдтэ эли бодоор харуулжа байнал.

Г. БАДМАЕВ.

Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо

Сэлэнгын аймагтай колхозууд гаража жэлэй дайшалхы хайбар тарилгада бэлдхэлэй хүдэлмэрин жнр жэгдэ абуулжа байна. Тэдэнэй дундаһаа Загастайн сомоной Сталиной нэрэмжэтэ колхозыг абажа үзэе. Тус колхозой колхознигууд түсбэ 3.400 центнер үрхээ хажжа дүүргэд, тэрэһинээ 1.500 центнерһын сэбэрлэ. Тарьянлай талмай дээрэ 640 шараг шэбхэ гаргадһан ба 84-га газарта сайн тогтоодһон байна. Тэрэһинээ гална 16 центнер үрхэ, 2 центнер шубуунай аргал суллулагдаа.

Мүн хүдөө ажалын машина эбсэгүүд ба хомут тоногуудыг заһабарилжа хүдэлмэри түлэг дунда абуулагдана. Мүнөө 22 анзаһанай, 2 саялхн заһабарил дүүргэдэ. Тэндэхид эдэ бүгдэ заһабарилгын хүдэлмэринэ шэнэ жэлэй гартар сүм дүүргэхэ зорилго урдаа табиһай.

Тарьялан дээрэ саһа тогтооло ба шэбхэ гаргалгада хамтадаа газартарьян-гай бригадын (бригадир нь хүрхэ Давыдов) 30 хүн ажаллаа. Энэ үдэрһөө хойшо тэдэнэр ажал хүдэлмэриг улам шангалхаа уялгатай.

Д. БАЙРБИЛКТЕВ,
АЗО-е даагша.

Урлан нарижуулгын дурдхалнууд олошорно

Паровоз-вагонно заводой урлан бүтээгшэд ба урлан нарижуулагшад эрхн хэрэгүүд үдэрһөө үдэртэ ургажэ байна. Слесарь хүрхэ Крылов гэгшэ урлан нарижуулгын дурдхалнуудыг оруулжа, тэрэһээ бодото хэрэг дээрһе бэлдүүлжэ, үлэмжэрһингөө бүтээснэ хоёр дахин дээшлүүлжэ, ба мүнөө хүрхэ Крылов үдэрһингөө даалгбарилга 700 процент хүртэр дүүргэнэ.

Формовщик хүрхэ Мажав гэгшэ хэлэһн юмээ урлан нарижуулгын гухай мүн лэ дурдхалнуудыг оруулаһан ба үдэрһингөө нормын 400—450 процент хүртэр гүйсэл хэвэ. Тинхнхээ хажуугаар хүрхэ Мажав болбол хэлэһн олон хүнүүднэ ажал хүдэлмэрин шэнэ дүр дүршлэдэ хургаһан байна.

Ц. РОДИНОВ.

Советскэ Информбюроноо

Декабрин 9-эй оперативна мэдээн

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд гурбан үдэр соо үсэд шанга байлдаануудыг хэбнэйгээ хүдлээр, декабрин 9-дэ ЗНАМЕНКА гэдэг город ба түмэрзайн узелыг эзэлбэ.

Декабрин 10-ай туршада КИРОВОГРАДСКА зүгтэ манай сэрэгүүд ГРИГОРЬЕВКА, ПЛЕШКОВО, ТОПИЛО, КОПАНИ, КУЧЕРОВКА, ХИРОВКА, КОНСТАНТИНОВКА, ВЛАДИМИР, ВЕРШИНА-КАМЕНКА, ПЕТРОВСКИЙ, ЧЕЧЕЛЕВКА гэдэг хуури газарнуудыг ба ХИРОВКА, ЧАБАНОВКА гэдэг түмэрзайн станцинуудыг эзэлбэ.

МАЛИННАА урдуурхы оршондо манай сэрэгүүд дайсанай ябан сэрэг ба танк нуудай томо хүсүнүүдэй атакануудыг амжалтатайгаар сухариса сохжо, тэрэһинэ амиды хүсн ба техникһын талаар ехэнхэ гээлтэдэ оруулба.

Фронтын бусад уастыгууд дээрэ тагнуул ба артиллерийско-минометно буудалдаан болоо.

Декабрин 9-эй туршада манай сэрэгүүд бүхн фронтнууд дээрэ 122 немецкэ танк, тэднэй 92 шэнэ ЧЕРНЯХОВНО зүгн-хойгуурхы оршондо гээлтэдэ ба үгэ хэлэһн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 14 самолет унаагагдаа.

★ ★ ★

2-дохи Украинска фронтын сэрэгүүд гурбан үдэр соо хатуу шанга байлдаануудыг хэбнэйгээ эсэстэ Знаменка гэдэг город ба түмэрзайн узла шухала узелыг эзэлбэ. Манай танкистууд Знаменкада орохо холын замуд дээрхн немецүүдэй хамтагалыг нута дараад, дайсанай тилдэ сүмэрэн оройн ба немецүүдэй коммунистинуудыг талһанһан байна. Нэгэн хамта советскэ сэрэгүүд фронт тэһинээ дайсында эршэмтэй сохилто хэбэ. Немецүүд үсэд шанга эсэргүүцэлтэ хэлһн байна. Городой захда ба үйлдэнүүдээрһн тэдэнэр танк-нуудыг газар соо зоһон ба түрүүнэй байгуулаһан бүхжүүлгүүдтэ түшгэлдэжэ, нэгтэ бэшэ контратаканыудыг хэлһн байна. Советскэ бөөцүд дайсанай буудалгата эсэргүүцэлтэ нута даража ба немецүүдэй контратаканыудыг сухариса сохжо, город уруу сүмэрэн ороод, үйлдэнүүднэ хойно-хойноһон эзэлэн абаба. Үсгэлдэр үдэшэ манай сэрэгүүд Знаменка гэдэг түмэрзайн узел ба городыг немецко-фашистскэ булнтаргагшадтаа бүрмүснэ сүлөөлөө. Знамннын түлөө болоһон байлдаануудта дайсан аймагтар ехэ гээлтэдэ ороо. Хүсэдбэшэ мэдэһинэй еһоор, декабрин 9-эй туршада 1.500 шахуу гитлеровецүүд ба 23 немецкэ танк үгэ хэгдэ. Олон ехэ буу, ноом хэрэгсэл-

нүүд ба сэрэгэй алдэб ээсбэг хэрэгсэл-нүүд булан абтаа. Олохон хүнүүд плендэ абтаа.

...

Кировоградска зүгтэ манай сэрэгүүд довтолгоос үргэлжлүүлбэ. Н-скэ соединенин частынууд дайсаные эршэмтэйгээр сохжо, тэрэһинэ хэлһн хуури газарнуудһаа намнан гаргаа. Манай бөөцүүд амжалтатаа хүгжөөжэ, шухала удхацартай Хировка гэдэг түмэрзайн станциг эзэлбэ. Немецүүд тус станциһаа эмхи гуримгүйгөөр сухарин тоялхо зуураа буудалгын позицинууд дээрэ 8 ехэ буу ба ноом хэрэгсэлнүүдэй складые орхиһон байна. Тэрэһинэ ашаануудтай хэлһн арбаад автомашинууд булан абтаба. Нүгөөдэ уасток дээрэ манай частынууд байлдагшадта урлашаа даһахаа зуураа немецкэ ябан сэрэгэй батальонине бута сохжо. Хүнүүд плендэ абтаа.

...

Малин городһоо урдуур манай сэрэгүүд дайсанай атакануудыг амжалтатайгаар сухариса сохжо. Н-скэ соединенин позицинуудыг мүнөөдөр дайсанай ябан сэрэгэй томо хүсүнүүд ба 200 гаран танк нууд атаковалаа. Советскэ артиллерист-нүүд дайсаные шуурган шанга буудалгаар утгаһан ба тэрэһинэ аймагтар ехэ

гээлтэдэ оруулаһан байна. Гэбшье, немецкэ танкистууд зарманиһын манай дайшалхы гурим соогоур сүмэрэн гаража шадһан байна. Нуугада һууһан советскэ танкистууд дайсанай тэрэ бүлэг танк-нуудыг үгэ хэв. Үдэрһи турша соо 65 немецкэ танк, 14 самоходно ехэ буу ба 40 шахуу бронетранспортернууд үгэ хэгдэбэ. Дайсанай полк шахуу ябан сэрэгүүд тараан сохилдоһон ба зарманиһын үгэ хэгдэһн байна. Нүгөөдэ уасток дээрэ танк буудаха артиллерийн ба бронейшинуудай буудалгаар 27 немецкэ танк гэмтэглэһн ба үгэ хэгдэһн байна.

...

Витебскэ областин нэгэ райондо абуулга хэжэ байһан партизанска отряд фронтын лини тээшэ ошожо ябаһан хэдэн немецкэ сэрэгэй ешелонуудыг хажуу хулар халһан унаагаһа. Тэдэнэй халһн унахада 90 шахуу вагон ба платформнууд ха баа сохилдоһон байна. Тэрэһинэ гална партизанууд шоссейнэ харгы дээрэ 5 автомашина тээлһн, хүрхр ба теле-фон-телеграфна хэлхээ-холбоһоной линине халдарталһан байна.

...

113-дахн немецкэ ябан сэрэгэй дивизия 261-дахн полкын 3-дахн ротондо плендэ абтаһан солдат-полк Франц Каминский ингэжэ хөөрбэ: «Үнэрэгшэ жэлэй һүүл багта намайе армид татаһан байна. Түрүүлэн би болбол Бильно горьдто 217-дахн полкдо алба хэжэ байһан аад, һүүлээрһи Франци уруу запасной полкдо элгээгдэжэ нэм. Тус полкын под-разделенинүүд соо угаа олон полягууд байгаа. Жшгээлхэдэ, 1-дэхн рото соо 70 поляк ба мял 50 немец байһан юм.

Август соо полкын командоваһи болбол ехэхээ бүлэг немецүүд Россия уруу элгээхээр таһалһан байна. Бүхн полягуудһаа немецкэ буу ээсбэг ба хубсаһа хуярыг абаад, фронт ошхо немецүүдтэ үгэһн байха юм. Биднэртэ польско ба французска буу ээсбэг ба хуушарһан хубсаһа хунар үгөө бэлэй. Сентябрь соо би болбол тусхай маршева батальондо элгээгдэжэ, эүүн фронт дээрэ 113-дахн ябан сэрэгэй дивизияд оройн байнал. Тус дивизия урдан францида байһан аад, энэ жэлэй июнь соо Россия уруу хаягдаа нн. Хэдэн нара соо болоһон байлдаануудта дивизия болбол аймагтар ехэ гээлтэд ороо. Фронт дээрэ би хоёр недели соо байлаб Тэрэ үдэһин манай ротын хахадһын жагсаалһа гарһан байна».

...

Киевскэ областин Летки гэдэг тосхоной аймагһаа немецко-фашистска но-хосуудай эрлэг ашаанууд гухай акт эсхөөб. Акт соһнө итгэжэ хэлгэһнэ: «Немецкэ булнтаргагшад манай тосхоний тоялһон ба олон гражданинуудыг алаһан байна. Гитлеровскэ агууршад тосхоний центртэ хүннэ үлгэжэ алаха саха тухээрээд, ямарһыг эзмэгшэ аймагһаа А. Зуба, К. Ильченко, Ф. Силпка ба бусадые үлгэжэ алаһан байна. Немецүүд тосхонһоо сухарин тоялхоодоо гал түмэр табига тусхай команда орхиһон байна. Тэдэ фашистска нохосууд 900 шахуу гэр, шнэ хуруулиг ба олонхитын бусад барилганыудыг галдаа...

Летки тосхоной ажаһуутшад Шевченко, Друзь, Нетреба ба бусад акта гаржа табиба.

Советскэ экран дээрэ английска фильм харуулагдана

Москвасаг кинотеатруудта «Илин» гэдэг лондонскэ киностудийн гаргаһан «Динка джазын Джордж» гэдэг шнэ английска фильм гаража эхлэв. Тус фильм дотор немецүүдтэ эзлэгдэхын урда тээ байһан Норвегидхн байдал харуулагдана. Энэ фильмын геройн—английска тагнуу-

дай агш гэгжэ ашдугээр һанагдаһан хүгжэмшэ хүн аад, дохимоо гитлеровскэ шпигонуудай диверсионно актинуудыг амжалтатайгаар саран бошуулдаг хүн болсо. Фильм болбол комеди янзатайгаар зохиогдонхой. Фильмын режиссер—Марсель Бар-нель гэгшэ болоно. (ТАСС).

ФРОНТОВИГУДАЙ
БҮЛЭНЭРТЭ ТУУЛАМЖА

8 гэр барижа үгэбэ

Зөвхөн аймагтай «Улаан Эрхирэг» колхоз (түрүүлэгшэн нүхэр Санжнев) фронтовигуудай бүлэнэртэ туулаа үзүүлж хэргэе тон шулаа хэрэг дээр тооложо нигээр нэгэ хэды дахин гараһан байна. Фронтовигуудай бүлэнэртэ туулаха гэж фронтовий нарын туршада колхоз болбол 1.450 килограмм хартааба, 1.050 килограмм капуста гаргажа үгтээн байна. Харин колхозой комсомольско организм гүлэ бэлдэхэлгын хүдэлмэрилэ воскреснигээр нэгэ хэды дахин гараһан байна. Тэрэнэй хажуугаар 8 фронтовигуудай бүлэнэртэ гэр баригдажа үгтэнхэй юм.

Комсомолецуудай
оролдолго

Халдгатай Леспримхозой комсомолецууд ба залуушуул фронтовигуудай бүлэнэртэ халуунаар хандана. Тэдэнэр хубсаа оёхо ябадалыг эмхидхэж, мүнөө багашуудай 7 пав костюм, 5 юбка, 6 шаар ойһо өвчлэһэнхэ хүсөөр ажлаа үгтээн байна. Мүн тус комсомолецууд наада жүжгэ табига олоһон зөөрөө фронтовигуудай бүлэнэртэ фондод барагшин оруулба. Энэ бүхы хүдэлмэрилэ комсомолецууд нүхэд Зарянов ба Крушкын онсо ехэ оролдосотойгоор хандаба.

Дугаржаб Бадцаезай
үүсхэл

БИЧУРА. («Б. М. Унэн» газетын тусхай корреспондент). Гаяхан, Кирл Марксын нэрэмжлэ колхозой членүүдэй хамтын суглаан боложо, ажал хүдэлмэрилгээр ябас тухай асуудалыг зүбшэн хэлсэхтээ хамта, энэ суглаан дээрээ Элэгэ оронгоо хамгаалгайшад бүлэнэртэ халуун тууламжа үзүүлж тушаа үргэһөөр зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Суглаанда хабаагшадтай дундаа нүхэр Дугаржаб Бадмаев фронтовигуудай бүлэнэртэ тууламжа үзүүлж талар тус колхозой членүүдэй хэрэгтээ анхарал оролдоогоо гаргажа байһан тухай үгэ хэлэбэ.

—Улаан Армиин зэргэдэ баатаршадта гаргажа, амн бээ хайрлангүй манай ажал амгалан хуухын түлээ тэмсэжэ ябал өвчлэһэнхэ хүдүлгэй бүлэнэртэ халуун тууламжа үзүүлж гээшэ угаа ехэ удхашанартай хэрэг болоно,— гэжэ энэ нүхэр хэлээд, бусад колхознигууд фронтовигуудай бүлэнэртэ халуун тууламжа үзүүлж урлалһан байна.

Нүхэр Бадмаев урлалыг колхознигууд хүндэтгөөр хүлэжэ абаад, тэрэ дары хэдэн мянган түхэрнэй сээр мүнэг суглуулба. Папригэ Бадмаев өөрөө 200 түхэрнэй гар дээр гаргажа үгэбэ.

Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев дулаан бээлэй ба хүбэнгэй түлээ бэлдэжэ. Стаханов нүхэр М. Доржиев 16 килограмм хартааба улаанамецуудай бүлэнэртэ тууламжа болгон барилдэһэн байха юм. Тэд, мүнөө энэ колхозой фронтовигуудай бүлэнэр түлээ залгач ба бусад шулаа хэрэгсэлүүдээр дүүрэн хамгагданхай.

Ц. НИМАЕВ.

Загаһабарилгын фронтовий нара

БАЯН ДҮЙ ДҮРШЭЛТЭЙ ЗАГАНАШАН

—Бя, бага наһанһаан хойшо сэг үргэлжэ загаһабарилгын ажаулдбэри дээрэ ажаллагда байгаа. Мүнөө энэ хүдэлмэрилгөө талар нилээдгүй баян дүй дүршэлтэй боложо шаданһан байна гэшээб,— гэжэ Усть-Баргажанай загаһабарилгын конервэ заганаһабарилгын түрүү бригадын бригадир, стахановец нүхэр Фома Васильевич Топчий омгорхон мэдүүлэ.

Тэд, энэ нүхэр үндөөшөө баян дүй дүршэлтэй заганаһаан ажаулдбэрини предпринятигуудай түрүү хүнүүдэй нэгшинь болохо юм. Нүхэр Фома Васильевич болбол 1942 оной эхээр манай республикын заганаһадта өөрингөө баян дүй дүршэлыг үгэхын түлөө Краснодарска Хизаарай Азовско ажал хэдэрн заганаһаан ажалтай «Красный Партизан» гэжэ колхозноо урлалар ерэнэн бэлэ.

Мүнөө нүхэр Топчий болбол Усть-Баргажанай гүрэнэй заганаһаан конервэ заганаһабарилгын ажаллана. Энэ хүдэлмэрилжэ зуураа, Фома Васильевич заганаһабарилгын техникэ үндөөшөө, рынь шэнэхдэн байгуула талар ажал хэдэрн нилээдгүй баян дүй дүршэлтэй заганаһадта үргөөр тараһан байна. Гансахан Баргажанай аймагтай Адамовска хууринай колхознигуудһаа арбаад гаран хүнүүдэ заганаһабарилга шэнэ метод тэ хургаһан байха юм.

Фома Васильевич халда тэнсөхөн өөрингөө дүй дүршэлыг бусадта тараагаад хүдэлмэри хизаарлагдаггүй, харин ажалтай үндэр бүтээсэ туйлажа, гүрэнэйгөө түсэбэ сэг болзор соонь дүүргэхын түлөө

эсэхэ сусахыг мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилдэ нүхэр мүн. 1942 онойнгоо заганаһабарилгын программыг 164 процент дүүргэжэ, 320 центнер загана түсэбөөн гадуур гүрэндөө туулаһан байна.

Иймэ ехэ амжалта туйлаһанһаа түлөө нүхэр Топчий болбол правительственна дээдэ шагналда хүртэһэн байна. Мүнөө Фома Васильевичын үбсүүн дээрэ «Ажалтай заганаһаан түлээ» медаль ялрла. Мүн энэ нүхэр халда 1943 оной ноурта «Заганаһаан ажаулдбэрини отличник» гэһэн значеогоор шагнагдаһан байха юм.

1943 оной ноурта нүхэр Топчийн хүдэлмэрилдэ бригада жэлэйнгээ түсэбэ болзроһон үүрд 230 процент дүүргэһэн байха. Эдэнэй хүдэлмэрилдэ заганаһабарилгын бригадын членүүд барагда шахуу стахановениуд болонхой. И. ДАЛБАЕВ.

НАТАЛИЯ ПЕТРОВА БА ТЭРЭЭНЭЙ БРИГАДА

...Удэш. Огторгойдо үлэ манан бөөгнэрэн хүлгэжэ, бараггар боложо үзэгдэнэ.

—Бидэ ажалһаа ороод тэрэ үдэрэйнгөө ажал болон хэнэй ямаргаар хүдэлмэриллэ ба үлгөөдэрэйнгөө дайшалхы зорилго тухай хөөрлөдлөжэ лэ зангаараа хэлсэжэ байбади. «Үлгөөдэрэйнгөө буужа магадгүй, үлгөөдүүр бүри эртээр болое» гэжэ басагаднай дурдхал оруулжа, тэрэниень бултадаа зүбшөөжэ, нэгэн дуугаар шиндэбди.

Үүр сайжа эхилхтэй алли бидэнэр эмхитэйгээр нэгэ доро боложо, сайгаашыг үнэгүйгөөр гүбшүүраа татахаа ошободи. Тинхэдэмнэй манай хажууда хүдэлмэрилдэ Биковэй ба Калашниковай бригадынхид унгалжа хэлсэбэ бэлэй. Тэрэ татилгаараа 22 центнер загана баржа һамд, тингээд хоердохөө гүбшэхадманай 20 центнер заганаһаан баригдаба. Үдэр соогоо 11 центнер 70 килограмм загана бариха түсэбтэй байһан сэд, халд үдэр соо тингэжэ 42 центнер барилһан байһабди.

Тингээд үлэншөгүй хара һалхын эхилшоо һэн. Нүгөө бригадануудай һалхынчаа урид арай гэжэ нэгэ дахин гүбшэжэ үрлэһэн байгаа. Бидэнэр нигэжэ шидеалһаа ехэ загана барихын түлөө холотсо тэмсэнэбди,— гэжэ заганаһаад бригадын бригадир нүхэр Наталия Петрова гэгшэ хөөрөнэ.

Нүхэр Наталия Петрова болбол нелойдо бригадиртай туулаһааар хүдэлмэриллэн байгаа. Тинхэдээ ажал эмхидхэхын ба

ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха талар хэндэше гартадаггүй байһан юм. Тэрэ халда бригадаараа фронтовий нарын үдэ 150 центнерэй орондо 450 центнер загана бариха аллар сууда гараһан ба тэрэ амжалта туйлаһанһаа түлөө «Заганаһаан ажаулдбэрини отличник» гэһэн значеогоор шагнагдаһан байна. Тэрэниень хойшо заганаһабарилгыг хүдэлмэриллэ. Нүхэр Петровагай бригадын нара соогоо түсэбтэ 70 центнерэй орондо эгээл багань 85 центнер загана барихада, нүхэд Биков

вай ба Калашниковай хүдэлмэрилдэ бусад бригаданууд арай гэжэ 50—60 центнер загана барина.

Мүнөө Горькинска заганаһаан заводой загана бариха бригадануудай мурьсөөндэ суута заганаһаан нүхэр Петровагай хүдэлмэрилдэ энэ бригада түрүү ноури эзэлнэ. Бригадынгаа ажалыг эрх мурөөр эмхидхэжэ, суухаршаггүй шагнаар ажалдһанһаан ба амжалта туйлаһанһаан түлөө нүхэр Петровагай хүдэлмэрилэ сэгнэжэ, засагай газартаа ажалтай Улаан тугай орденээр шагнаһан байна.

—Манай Бригада хамтадаа 20 хүн ажалладаг. Тэдэнэр сэрэгэй үлэ уялгада найса мэдэнэ ба Улаан Армидаа туһа хүргэжэ ябадалаа улам ехэ болтохын түлөө бээ мяха хайрлангүй эмхитэй шамбайгаар ажаллана. Үнөөрөөшөө амжалта туйлаһын түлөө үдэрһөө үдэртэ тэмсэжэ байһан үнэншэ сэхэ хүнэй наһан болон гансахан лэ ажал хүдэлмэрилдэ хандуулдаг. Заримдаа ажалһаадаа бүтээсэ дээшлүүлжэ тухай наһагаа зобохо, унтангүй хонохо юмш. Манай бригадын заганаһаад дунда хүмүүжүүлһын ба залуу заганаһадыг түрүү дүй дүршэлдэ хургажа хүдэлмэри эршэмтэйгээр ажуулагдадаг,— гэжэ нүхэр Петрова үргэлжэлүүлэ. Тус бригадынхид 1943 ондо загана бариха түсэбэ хэдэн хувиар үлгүрлэһэн дүүргээд, мүнөө жэлэй дүүрээр үшөө үлгүр ехэ загана барихын түлөө улам нэртүүрээ тэмсэнэ. Ц. ГАРМАЕВ.

Түрүү бригаданууд

Усть-Баргажанай заганаһаан заводой нүхэр Меньшиковэй заганаһабарилгын бригада жэлэйнгээ түсэбэ Октябрыг революциин XXVI жэлэй ойн хүндэлэлдэ 100 процент дүүргэһэн байгаа. Меньшиковэй бригадынхид мүнөө түсэбөөн гадуур загана бариха бейһад.

Заганаһабарилгын фронтовий нара сонсохолдойной түрүүгэр уданшөгүй нүхэр Поповинэй бригада кварталайнгаа түсэбэ 100 процент дүүргэхэлэ гадна, бүхы жэлэйнгээ программыг 100 процент дүүргэжэ шадба. Энэ бригадтай мурьсөөндэ ороһон нүхэр Кожевинэй бригадынхид жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ойртоод байха юм.

А. ИННОКЕНТЬЕВ.

Хилын саана

Италидахи дайнай
ябуулганууд

ЛОНДОН. (ТАСС). Американска 5-дахы армийн фронт дээрэ союзнигуудай сэрэгүүд хэдэн шулаа участогуудыг эзэлжэ, зарим секторнуудта бага зэргэ урагшаа дамбаба гэжэ Хойто Африкада союзнигуудай сэрэгэй штаб мэдэсэнэ. Зарим секторнуудта дайсан болбол контратака хээд, бага зэргын амжалта туйлаһашы наа, бусад секторнуудта гэдэргээ сонхидогһон байгаа.

Английска 8-дахы армийн фронт дээрэ ехэ бороон орохо, халда уулаар урагшаа дамбаба ябадалда наалта хэбэ. Бүхы секторнуудта Ортон—Орсонь—Гуарданагралинине бариха байһан дайсада туриттэ хээд ябадал үргэлжлүүлэгдэнэ.

Румынидахи мэгдэл
нандалда ороһон нанал
бодолнууд

СТАМБУЛ. (ТАСС). Румыниһаа абтаһан мэдээнүүд халда советско-германска фронт дээрэ германска армиинуудай динлэһэнэй дашарамда Румынида мэгдэл нандалда ороһон ябадалыг гэршэлнэ. Хэдэн мянган ажаулдбэринихид, наймаашад, дээдэ чиновнигууд Румыниһаа гүйлден зутадаһа. Тэдэнэр нейтральна ороноудта ошохо арга олохын түлөө бия бүхы шадлаа хэрэглэжэ. Румынска кампанинуудай акцинуудыг барилтад, тэдэнэр алибүхы сэгнээр худалдаад, үнэтэ зүйлнүүдэ абажа, тэрэ юмнуудыг хилын саана гаргахыг оролдон. Нүгүлэй үлэ Румынида хүдэлхэгүй эд зөөри худалдажа ябадал олоһонгоор. Румынска газетнууд мэдэсэлэй ёһоор, наһан румынска миллионер Сусенуи гэгшэ Стамбулда зугадан ошобо. Мүнөө үлэ Стамбула Румыниһаа нүүжэ гараһан улад олон байна.

Австриин түмэр замууд
дээрэ диверсионно
актнууд болоно

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Австриин түмэр замууд дээрэ диверсионно актнууд түртэ түргэн болоһоной дашарамда гитлеровск эзэмдэлгын засагууд хэдэн шэнэ полицейск хэмжээнүүдэ абаба.

«Неес вилен таглант» гэгшэ немецко-фашистска газетын мэдэсэхэнь халда Австридахи бүхы германска түмэрзамай засагуудта, ялангаа станцинуудай начальниудта, вокзалнууд дээрэ алба хэжэ байһан чиновнигуудта, поезднуудай кондукторнуудта, стрелочнигүүдта, вокзалэй ба замын сторожнуудта түмэрзамай полицейскүүдэй уяланууд даалгагдаа. Гаргадһан заабарини ёһоор, бүхы пассажирнууд тэд түмэрзамай полицейскүүдэй бүхы заиралтануудыг үгэ хүргүгээр дүүргэхэ уялгагтай. Тэдэнэр пассажирнуудта ямаршье баалалта хээ эрхэтэй юм.

Хойто Италида томо
буһалгаанууд болоно

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). «Нюа Даглитт Аллеханда» газетын мэдэсэхэнь халда Бердэ абтаһан мэдэсэлэй ёһоор, Хойто Италида томо буһалгаанууд болоно. Хойто Италийн бүхы шахуу районуудаар байлдаанууд боложо, немецүүдэй зарим хубинь эзэлһэн позицинуудһаа түргидөө. Буһалгаа хэһэн италийнцууд Сан Маренодо бүхэжэ, гэндэ бүхэл сүүдхэ соо байлдаанууд болоно. Немецүүд самолет ба танкнүүдэ байлдаанда оруулжа. Хоёр талаһаа гээлтэнүүд ехэ. Миланда восстани болоо.

Туринда бүтээнгэһэн забастовка сонсохолобо. Ютагай засагууд хатуу хэлэлтээр занжаа, хүдэлмэрилдэжэ хүдэлмэридөө бусахынь урлалһашы наа, тэрэ захирагшын хэншэ дүүргэнгүй.

Австридахи антигерманска
демонстрацинууд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ассошиэтед Пресс агентствын мэдэсэхэнь халда Венэцэ ершэн хүнүүдэй хэлэһэнэй ёһоор, Австрида олон тоотой антигерманска демонстрацинууд болоно. Гитлеровсүүд буһалгаһаа аяжа, Бреннерск дабаанда хурулда байһан австрийска частынуудыг СС-тэй отряднуудар нэгтгэжэ. Гэбшөө, СС-тэй отряднуудыг абаашатарын Филлах ба Бреннерск дабаан шадарай бусад гороудуудар олон зоной хабаадалгатай антигерманска демонстрацинууд болоо. Австрийска солдадууд германска офицернуудэй захирагшын дүүргэхэлэ ба демонстрацинууд уруу буудахһаа өрсөба. Гитлеровсүүд ба арал зоо хоерой хоорондо тулалдаанууд болохо үлэ олохон демонстрацинууд алагдаһан байна.

Вайнант гэгшэ Европийск
Консультативна Комиссида
США-гэй түлөөлэгшвэр
томилогдобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдэсэлэй ёһоор, США-гэй президент Рузвельт болбол Англидахи США-гэй посол Вайнант гэгшын Консультативна Комиссида США-гэй түлөөлэгшэ болгон томилоо.

Софидахи германска
складууд тэнэлэгдэбэ

СТАМБУЛ. (ТАСС). 9. (ТАСС). Энэ абтаһан мэдэсэлэй ёһоор, декабрийн 4-эй үлгөөдүүр Софида аялхтар хүсэтэ тэнэрэлтэ болоо. Городто байһан германска складуудыг тэрэ үдэр болгарска патриотууд тэнэлэжэ гэжэ мэдэсэгдэнэ.

Партизанууд нэгэ түмэрзамай станци дээрэ германска сэрэгэй ашаануудтай 2 эшелонийг замһаа халһан унагаагаа.

Колхозой түрүүлэгшэд туулаамжа

Колхозой правлени

А. ШУТАКОВ.

Хүдөө-ажахын артелиин хэрэгсэ зонхилхо дээдэ орган болохо колхознигуудай хамтын суглаан болбол артелиингээ ехэ басын хирээр 5—9 хүн составтайгаар колхозой правленине һунадаг юм. Првтеини өнигэмжолэгдэһэн хүдэлмэрилжэ болзоорыг 2 жэлээр тогтоогоддо.

Колхозой правлениин эрхэ ба уялта тухай хэлсэхэдэ нямэ байна:

Устаагй ёһоор правлени болбол артелиин хэрэгсэ эрхилхын тулада һунагдана. Энэ болбол колхозой сэг үргэлжэ хүдэлмэрилдэжэ гүйсэхэхэ организмыг боложо, үдэр бүри хамтын ажал үйлдэбэригэ хүдэлмэрилдэжэ ба колхознигуудай хамтын суглаанай урда артелиингээ хүдэлмэрини түлөө харюусадаг байна. Энэ-нэгтгэжэ хажуугаар правлени болбол колхознигөө зүгөө хүдөө-ажахын продукт, натуротуулһын, ашаг олын нелот ба бусад түхэлэй түлбэрини гүрэндөө туулаха уялануудай хаһа сэг дээрэ ба бүрин гүйсэдөөр дүүргэхэ ябадалай түлөө хамюуэна.

Устав болбол зүб ёһоор тарилта хэжэ ба түрүү агротехническ хэрэгсэлжэ урлал дээшлүүлхыг, артелиингээ мэдэлдэ байһан бүхы гавар эдлүүрине хэрэгсэлжэ, тарилгын татамал үргэлжэхэ, бия бүхы хүдэхэ хүснэ, багжаа эмсэг, үрлэн ба бүхэд үйлдэбэрини хэрэгсэлүүлхыг бүрин гүйсэдөөр хэрэгсэлхэ, малажыхы ба хүдлэ-ажахын үйлдэбэрини бусад бүхы халдбэригүүд али болохоог хүгжүүлхэ, ажахын ба олонинтын байра түхээр-тэ-нүүдэй барилта эмхидхэхыг правленине уялгагтай. Правлениин хүдэлмэрини онсо шулаа зүйлһын мүн артелиин членүүдэй ажалтай мэрэгсэхыг, культуура хэмжээ зэргыншэ дээшлүүлхэ, колхозой үйлдэбэригэ ба олонинтын ажалтайгата эхлүүлхыг татаан оруулжа, шадбартай дүй

дүршэлтэй эмэгтэй колхознигуудыг хүтэлбэрихыг хүдэлмэрилдэ дэбжүүлжэ ябадал болоно.

Хамтын суглаануудай хоорондохыг забарай сагта правлени болбол хүдөө-ажахын артелиин бүхы хэрэгсэ зонхилдог юм. Правлени болбол бригадир, малажалдай фермүүдэ эрхилэгшэд гэхэ мэтын колхозой тушаалта ноурунуудыг олодог ба томилодо, тэдэнэй хүдэлмэрини хүтэлбэрини бөөдүүлжэ юм. Хэрбээ аля нэгэн тушаалта ноурунуудай даалгатаһаан уялгануудаа дүүргэхэ шадбарнигүй байгаа һань тэдэнэрыг халажа һалгэдэжэ байна.

Правлениин шулаа зорилгонуудай нэгэшинь колхознигуудай ажалыг зүбөөр эмхидхэхэ ба ашаг олыншэ зүбөөр хубаажа ябадал болоно. Правлени болбол үйлдэбэрини бригаданууд ба зөвснүүдэ байгуулжа, тэдэнэртэ участогуудын даалган үгэрд, хээ хүдэлмэрини хүтэлбэрилжэ. Правлени болбол ажалтай жаяг заршамай байдалай түлөө колхознигөө урда харюусадаг ба тэрэнине баталхын түлөө үдэр бүри тэмсэл халдаг байна. Устав болбол энэ талар колхозой правленидэ үргэн эрхэ олгоно.

Правлени болбол өөрингөө түрүүлэгшээр уламжалан бүхы гүрэнэй өмхирүүлэгшүүд ба олонинтын организацинуудтай колхозой нэрээр хариладаг. Правлени болбол колхознигуудай хамтын суглаанай ханамжатайгаар колхозой мүншэ ба зөөрини гаргалдаг, гүрэнэй ба хүдөө-ажахын банкнуудтай харилсха дансануудыг мэдэлжэ байна. Правлениин шулаа уялгануудай нэгэшинь хамтын суглаагаар баталдаг жэлэй үйлдэбэрини түсэб ба онсо голшын сметыг гүйсэхэхэ ябадал болоно. Сметыг гүйсэхэхэөө правлени болбол тэрэниингээ, статистикууд соо эгэрдһан мүншэ гэнсэхэн лэ тэрэ тушаань гаргалдаг

эрхэтэй. Нэгэ статягай мүншэ ондоо статяда оруулжа гаргалдахада хамтын суглаанһаа зүбшөөрл абаха уялтагтай.

Правлени болбол артелиин бүхы хэрэгсэ зонхилхо мүртөө бүхы шулаа асуудалнуудыг шидхэхэдэ колхознигуудай хамтын суглаанай һаналы абаха ба тэдэнэй шидхэхэн шидхэхэриг дүүргэжэ уялтагтай. Шэнэ членүүдэ абаха ба хуушан членүүдэ артелиин составһаа гаргажа, жэлэй үйлдэбэрини түсэбэ, оршо гаршын сметыг баталжа, МТС-тэй хэлэ дотор, жэлэй тоосоо, ажалтай бүтээсн норма ба сн, дотосдын журамтай заабарини баталжа, элдэб фонднуудай хэмжээ, мүн тэрэшэлэн ажалта үдэртэ хубагдан үгтэхэ продукт ба мүншэниг тусе тодорхойлохо эдэ бүхы асуудалнууд тушаахын правлениин шидхэхэриг болбол хамтын суглаанай баталмжгүйгөөр хуушын хүсэтэй боложо шадхаггүй.

Хүдөө-ажахын түрүү артелинуудай правленинууд хүдэлмэрини ехэ дүй-дүршэлтэй болонхой байдаг. Тэрэн халда зонхилхо хэрэгсэ колхозно демократичнот жол зорилто ба ажахыгаа эмхитэй һайнаар ажуулаа зорилгонуудтай нарын тааруулар зохицуулан жэшээтэ һайнаар татахадан туһа нэмэри болодог.

Дүй-дүршэл дээрнээ абахада, правлениин хүдэлмэрини зүбөөр эмхидхэхэриг шулаа хүдэхэһын уялгануудаа правлениингээ членүүдэй дунда хубажа аха ябадал болоно. Членүүдэ тус бүридөө ажахынгаа аля нэгэ һалбарини бөө дээрэ даан абад, үдэр бүри тэрэнине хүтэлбэрилжэ, тэрэниингээ түлөө правлениингээ урда харюуэна. Жэшэхэлдэ нэгэ-нэгинь малажыхы хүтэлбэрилжэ, ягдөөл доторингөө ажахын хэрэгсэл эрхилжэ 3-халһын үхибүүдэй эмхидхэригүүд хүдэлмэрини хамгадана. 4-дехинь

полеводческо бригадануудыг хүтэлбэрилнэ. Полеводческо бригадануудай хүтэлбэрини правлениин член-агротехниктэ даалгахада үлэмжэ тавруу болодог байна. Жэжэ колхозуудта энэ уялгыг ехэлхэдэ түрүүлэгшын өөрөө бөө дээрэ абадаг юм.

Правлениин хүдэлмэрини зүбөөр эмхидхэхэ хөөрхон хүдэхэһын хүдэлмэрини түсэблэхэ ябадал болоно. Правлени болбол ойрын нарада гү, али хоер нарын туршада юу хээжэ, өвчлэһэнгөө засадаһанууд дээрэ ямар ямар асуудал эзлэн хэлсэхэ хараалан түлбэлхэ ёһотой. Түрүү колхозууд юрэнхыдөө үбэлэй һарануудта өөрынгөө хүдэлмэрини түсэбтэ малажалдай хүдэлмэрилгэдэ тоосоо, малай тэмсэл зөөн асарха ба малаа тэ-жэжэ харууһалха асуудалнуудыг, хабарай тарилгада үршн, багжаа зэбсэг, хомут тоног болонжэ, бригадануудыг хүсэд болго, зөөнөөдүг байгуулжа, тэдэнүүдэ участогуудыг даалган үгэхэ асуудалнуудыг оруулдаг байна. Иймэ түсэбүүдэй дотор хүдэлмэрини малай харууһыг һай-жаруулха ба тэдэнине хэрэгсэлхын талар эзэгүй ябадалыг усадхаа асуудалнууд шулаа һуури эзэлнэ.

Үбэлдөө правлени болбол жэлэйнгээ тоосоо зохиоодог, бүтээхэ нормоо шэнэлэн үзэхэ ба хүдэлмэриг ажалта үдэрөөр сэгнэлдэ, үйлдэбэрингөө түсэбэ, оршо гаршын сметыг зохиоодог, колхознигуудай бүтэдын суглаан дээрэ хэлсэхэхэ бусад асуудалнуудыг бэлдэхэдэ байха.

Хүдэлмэрингөө түсэбтэ оруулагдаһан асуудалнуудһаа гадна правлени болбол дээдэ эмхидхэргэнуудай шидхэхэриг бэлдүүлжэ гүйсэхэхэ абадала ба эдэ шидхэхэригүүдэй дүүргэхыг шадхаа ябадала снсо аялхалда хандуулжа сэг үргэлжлэхэ хэрэгсэлхыг гүйсэхэхэжэ юм. Ателиингээ устайг ёһоор түрүүлэгшэ болбол правленине һарадаа хоер дахинһаа үсөөн башэ суглуулжа уялтагтай. Энэ-нэгэ халдбэригүүд аялхалһын правлениингээ хүдэлмэрини түсэбэ зохионо ёһотой. Энэ түсэб болбол холыг хараһан өлөөдүйн снбэригүүд урлалһан мэдээд, тэрэнине харадаа

абаһан байхалһаа гадна, снбэригүүдэй хойноо һуульһын шэрэгдэн ябаха ёһотой. Түсэб болбол тэрэшэлэн асуудалыг зүблэн хэлсэхэ ябадалда урлалһан бэлдэхэ хэжэ, тэрэнине түргэнөөр ба бодолтойгоор шидхэхэдэ туһалдаг байха юм.

Горьковско областини Городецкэ районы Тимирязевэй нэрэмжтэ колхоз болбол правлениин хүдэлмэрини зүбөөр эмхидхэхэ тушаа үлгээр жэшэ боложо шадха байна. Тэрэнэй түрүүлэгшын Емельянов гэгшэ правлениингээ бүхы засадаһануудыг колхоз ба колхознигуудта тон шулаа асуудалнуудыг шидхэхэдэ болгожо шадба.

Нүгүлэй үлэ Тимирязевэй нэрэмжтэ колхозой правлени жаяг заршамжаа бөөлүүлжэ ба түлэхэ асуудалнуудыг дахин дахин хэлсэжэ, энэ талар гайхамшата амжалтануудыг туйлаһан байна. Ажалтай бүридхэлгэ ба ажалта үдэрэй бэлдэхэдэ энэ һайнаар табигдажа, бүхы хүдэлмэрини дээрнэ хүн бүридэ шахуу бүтээхэ ажалһаан норма тогтоогдонхой. Правлени болбол ажалтай бүридхэлгэ ба түлбэрини асуудал тус хирэлэн нарын нягтаар халда энэ амжалтануудыг туйлаһан байна. Бригадануудтай ажалтай бүридхэлгыг шадһан материалнууд нэгэ дахин үзэгдэн хэлсэхэдэһэн юм. Тэрэниингээ һуульһан правлени болбол эдэ материалнууд дээрнээ элһрин дутуу дундануудаа зарнажа үлгүүлжэ даалгабери бригадануудта үгэһэн һэн. Тэрэнэй һуульһан нэмжэ гүлэхэ ажалтай түлбэрини сметыг бөөлүүлэхэдэ ямар юмэ һаад хэлэ гээшэ гэнэ асуудалыг зүблэн хэлсэдэ, бүридх